

ZO KAN HET OOK!

Er waren plannen genoeg. Een informatiemarkt, een koffieconcert op zondagmorgen, misschien een avond toneel op de deel. Hoe de dag precies vorm moest krijgen zouden we nog beslissen, maar dat het een feestelijke opening van de nieuwe stal ging worden stond vast. Tot COVID-19 roet in het eten gooide. 'Dan stellen we het uit tot het najaar', zeiden we in april optimistisch tegen elkaar. Al snel bleek dat ook in de herfst nog geen ongedwongen samenzijn mogelijk zou zijn. Het bouwproces heeft zich gelukkig niet laten hinderen en de stal is inmiddels volop in gebruik. Voor u ligt op papier het resultaat van een zomer hard werken waarin we u toch een kijkje in de keuken van Bij Tjoonk kunnen geven.

In deze eenmalige uitgave ziet u de stal van binnen en van buiten en maakt u kennis met het bedrijf Bij Tjoonk. We gaan een dag mee met deelnemers van Bij Tjoonk en zien hoe Ytsen brandhout klooft en Hugo met de bosmaaier werkt. U leest wat de eigenaren drijft, wat de vrijwilligers motiveert en wat dagbesteding bij Bij Tjoonk familieleden van deelnemers brengt. Ook leert u over de historie van het landgoed waar het bedrijf gevestigd is. Wist u bijvoorbeeld dat de Natuurschoonwet in 1928

van groot belang is geweest voor het voortbestaan van landgoed de Bannink? Zonder deze destijds ingrijpende verandering was leer- en werkbedrijf Bij Tjoonk er nu misschien wel niet geweest...

Wij als stichting Vrienden van Bij Tjoonk zijn heel blij dat Bij Tjoonk zich een stabiel, groeiend en gezond bedrijf mag noemen. En wij zetten ons graag in om de extra's mogelijk te maken voor de deelnemers van Bij Tjoonk. Zo hebben de deelnemers door onze financiële ondersteuning kunnen helpen hun eigen stal te bouwen. Nieuwe doelen hebben we ook alweer voor ogen. Via onze website en facebookpagina blijft u op de hoogte van onze plannen. Ziet u mogelijkheden om ook iets extra's te bieden voor de deelnemers van Bij Tjoonk, dan horen we graag van u.

Voor nu geldt, veel plezier met het lezen van dit magazine. Een resultaat waar we heel trots op zijn en waar we de vele helpende handen die we hebben gehad heel hartelijk voor willen bedanken!

We zien u graag in de toekomst op de boerderij als we weer een live evenement kunnen organiseren!

Bestuur stichting Vrienden van Bij Tjoonk

Fieke Jeroen Lieke

*Deze eenmalige uitgave van “Bij Tjoonk, zo kan het ook”
is tot stand gekomen met medewerking van:*

Bert Bannink | Lieke Bannink | Marthijn Brinks - **Lenskracht** | Jopie Duijnhouwer- **Tuinderij de Haverkamp** | Liesbeth Grijzen | Mark Hendriks - **Tekstlandschap** | Wil Kanis | Jeroen Komen | Willemieke Ottens | Afke Pricker - **Pricker Producties** | Germain Sandberg | Corien Scholten-Kerkmeijer | Nienke Slinkman | Jeroen Spikker | Marleen Spikker-Vrielink | Nienke Stegeman | Fieke Vrielink | Stefanie Zomer-de Winter - **DeWinterBakt**

Met dank aan alle deelnemers en vrijwilligers van Bij Tjoonk.

BIJ TJOONK

8
'Iedereen heeft het recht om zich te blijven ontwikkelen' | Interview met Jeroen en Marleen Spikker

28
Kunststukje van hout | De zelfgebouwde potstal in beeld

Een dag op het erf in elf momenten 16

Column: wethouder Liesbeth Grijsen voelt zich thuis 23

MENSEN

Persoonlijke verhalen: wat heeft Bij Tjoonk deelnemers te bieden? 24

Bij Tjoonk door de ogen van drie vrijwilligers 22|31|34

DE BANNINK

Oproep: collega's gezocht 20

Koken met Bij Tjoonk: twee heerlijke recepten voor thuis 54|55

*“De activiteiten bij Bij Tjoonk hebben een
positieve uitstraling op de Bannink.”*

Germain Sandberg, voorzitter Stichting Sandberg van Leuvenum

'IEDEREEN HEEFT HET RECHT OM

*Jeroen en Marleen Spikker,
de drijvende krachten achter Bij Tjoonk*

ZICH TE BLIJVEN ONTWIKKELEN'

In 2017 beginnen Jeroen en Marleen Spikker in de stadsrand van Deventer leer- en werkbedrijf Bij Tjoonk. Tussen de koeien en in de kwekerij vinden mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zichzelf opnieuw uit. 'Ze zien de boerderij als hun baan, hier zijn ze van betekenis.'

Tekst Mark Hendriks
Foto's Nienke Stegeman

Een mini-maatschappij. Jeroen Spikker heeft niet veel woorden nodig om de eer- en werkbedrijf te omschrijven die hij sinds 2017 met zijn vrouw Marleen bestiert. 'Je treft hier op het erf allerlei mensen, met verschillende achtergronden – van jongvolwassenen die kampen met een depressie tot personen met het syndroom van Down. Ze hebben een ding gemeen: om wat voor reden dan ook zijn ze op dit moment niet in staat om zelfstandig in een werk- of vrijwilligerssituatie te functioneren.'

Marleen die via een Zoomverbinding – ze zit in afwachting van de uitslag van een coronatest in thuisquarantaine – aan het gesprek deelneemt, knikt bevestigend: 'Die diversiteit maakt ons anders, onderscheidend. Veel zorgboerderijen zijn gericht op maar één doelgroep, bijvoorbeeld óf ouderen, óf verstandelijk gehandicapten.'

Waarom wijken jullie daarvan af?

Marleen: 'Omdat we het belangrijk vinden dat de mensen die bij Bij Tjoonk werken zoveel mogelijk andere mensen ontmoeten, en dan bedoel ik dus niet diegenen die volgens ons zorgsysteem in hetzelfde hokje zitten. Die mix, waardoor totaal andere karakters samenwerken, leidt tot leerzame en bijzondere momenten. Iemand met een

depressie, die in alles een problemen ziet, leert hier relativeren, omdat zijn collega zich alleen maar druk maakt over een schop die kwijt is.’
Ze ontwikkelen sociale vaardigheden.

Jeroen: ‘Precies. Als iemand met autisme en een verstandelijk gehandicapte samen de tuin inzaaien, kan dat tot frictie leiden – omdat de een rechte lijnen wil, terwijl de ander een rommelig patroon ook wel goed vindt. Maar daarna ontstaat begrip, en zien ze de voordelen van elkaars werkwijze. Dat is goed voor het inlevingsvermogen.’

Gereedschap maken

Eerder op deze warme donderdagochtend in augustus aanschouwen we de mini-maatschappij met eigen ogen. Deelnemers, vrijwilligers en medewerkers komen samen onder de notenboom aan de rand van het erf voor het dagelijkse koffiemoment. We ontmoeten Damian, een oudgediende die vol trots het jongvee in de nieuwe potstal laat zien. We luisteren naar de praatgrage

Peter die op het punt staat om met vrijwilliger Ester het beregeningssysteem te verplaatsen. En we spreken met Hugo, die vandaag aan de slag gaat met het uitmesten van de stal. Vorige week was ie druk met het uitbaggeren van de sloten. Over hem zegt Jeroen later die dag: ‘Hugo ziet deze boerderij echt als zijn baan – hier is hij van betekenis, hier groeit zijn eigenwaarde.’

*‘Hugo ziet deze boerderij echt als zijn
baan – hier is hij van betekenis, hier
groeit zijn eigenwaarde.’*

Aan tafel ook een oudere man met beginnende dementie. Hij koos voor Bij Tjoonk omdat hij hier gereedschap mag maken – dat is een stuk leuker dan het puzzelen dat op een andere boerderij werd aangeboden. Aan de kop van de tafel geniet de rustige Karen van haar kop thee, van een afstandje rookt Laurens op zijn gemak een sigaret. Ter sprake komt Coco, die als hij er was niets

anders deed dan vegen. ‘Dat lijkt weinig voor te stellen’, vertelt Jeroen als hij zijn bezoek voorgaat richting de kantine. ‘Maar toen Coco door ziekte even niet kon komen, bleek ineens hoe vies het erf was. Hij werd gemist, en zijn werk, hoe klein ook, was dus wel degelijk betekenisvol.’

Serius bedrijf

Leer- en werkbedrijf Bij Tjoonk – vernoemd naar het erf dat al sinds eeuwen deze naam draagt – ligt op landgoed de Bannink, aan de oostelijke stadsrand van Deventer. De entree leidt over een prachtige beukenlaan langs het monumentale hoofdhuis – en na een bocht verrijst tussen de bomen het erf van Jeroen en Marleen. Rechts de kwekerij en de pluktuin, met daarachter de splinternieuwe, houten potstal. Links de oude boerderij, met het voorhuis en daarachter de tot kantine en werkruimte omgebouwde schuur. De sfeer is gemoedelijk: Bij Tjoonk voelt als een aangename plek waar het landschap, de dieren en de natuur de boventoon voeren.

‘Maar vergis je niet’, lacht Jeroen, ‘we zijn een serius boerenbedrijf. Kleinschalig weliswaar, maar de werkzaamheden die we verrichten en de diensten die we aanbieden vragen oprechte aandacht. Dat vergt iets van de deelnemers die hier komen. Zij houden de boerderij draaiende.’

Dat is op andere plekken niet zo?

‘Nee,’ antwoordt Marleen. ‘Op veel zorgboerderijen ligt de bedrijfsvoering in handen van de boer en is de zorgkant een nevenactiviteit die in veel gevallen door de boerin gerund wordt.’

De lijst met de werkzaamheden die op Bij Tjoonk verricht worden is lang. Van de zorg voor de zoogkoeien (voeren, stal schoonmaken, water geven) tot het opfokken van vee van collega-boeren uit de buurt. Van het zaaien, stekken en oogsten in de kwekerij en de boomgaard tot het knotten van wilgen, het snoeien van houtsingels en het knippen van heggen op het omliggende landgoed.

Zelfredzaam

Het idee om via boerderijwerk deelnemers – die via Wet langdurige zorg (WLZ) en Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) bij Bij Tjoonk terecht komen – een dagbesteding te bieden, zat al in zijn hoofd toen Jeroen na zijn afstuderen aan de slag ging bij een bank. Hij ontdekte dan ook al snel dat die baan hem weinig

voldoening gaf. 'Ik wilde iets met zorg doen en heb me omgeschoold tot docent in het speciaal onderwijs. Het idee van een zorgboerderij begon toen langzaam te rijpen.'

Even voor de lezer: het hielp dat je al een erf op het oog had – namelijk de boerderij van je vader.

'Ja, zeker, ja. Mijn vader had hier een kleinschalig melkveebedrijf met zo'n dertig koeien. Hij had zich er bij neergelegd dat het bedrijf zou stoppen. En ineens op een dag kom ik binnen: pa, ik ga het overnemen.'

Wat zei hij?

'Hij was verbaasd, en ondanks dat hij de boerderij nooit in deze vorm zou hebben voortgezet, voelde ik zijn goedkeuring. Helaas is hij enkele jaren geleden overleden, maar ik weet zeker dat hij hier als begeleider prima uit de voeten had gekund.'

Ik zie het aan mijn moeder die nog altijd in het voorhuis woont. Ze geniet van de reuring op het erf en maakt elke dag een praatje met de deelnemers.' Voor Marleen was de stap naar een zorgboerderij spannend, maar ook vanzelfsprekend. Ze is werkzaam als fysiotherapeut in de ouderenzorg en groeide zelf op in het buitengebied van Wesepe. 'Ik heb affiniteit met het boerenleven en de filosofie van Bij Tjoonk – zorgen dat mensen zelfredzaam worden – pas ik al jaren toe in mijn werk met ouderen. Dus ja, het is een manier van leven die me aansprak.'

Feestelijke opening

Een leer- en werkbedrijf is niet zomaar gevestigd. Jaren van plannen maken, financiën regelen, overleggen met adviseurs en accountants en

verbouwingsideeën volgden. En de stichting die landgoed Bannink beheert, moest worden overtuigd. Dat was spannend, maar ook waardevol, legt Marleen uit. 'De stichting keek met een kritische blik naar ons idee. Zij kenden immers de verhalen van zorgboerderijen in de omgeving die het niet hadden gered. Door ons scherp te bevragen en bepaalde eisen te stellen, is ons plan eigenlijk alleen maar beter geworden.'

Hoe houd je vol?

Marleen: 'Geloof houden, je vasthouden aan mijlpalen, als je ziet dat het plan steeds concreter wordt.'

Jeroen: 'Op een gegeven kwamen leerlingen van mijn oude school stagelopen. Dan zie je wat je al die tijd in je hoofd hebt voor je ogen gebeuren. Dat gaf veel vertrouwen.'

Tijdens de feestelijke opening – die overigens een jaar na de daadwerkelijke start plaatsvond – ervoeren Jeroen en Marleen pas echt dat ze iets bijzonders hadden neergezet. Niet alleen vanwege de waardevolle plek die Bij Tjoonk is voor deelnemers uit de omliggende steden en dorpen, maar ook door de reactie van Jeroens ooms en tantes. 'Die zijn hier opgegroeid. Door hen beseft ik hoe mooi het is dat het erf toch in de familie blijft.'

Houten gevel

Bijzonder aan Bij Tjoonk is dat deelnemers op het erf diploma's kunnen halen. 'En dan hebben we het over erkende certificaten, hè', benadrukt Marleen. 'Dus geen categorie "strikdiploma", maar echte diploma's, voor bijvoorbeeld de omgang met zware machines of het werken met dieren.'

Waarom bieden jullie dit aan?

Jeroen: 'In Nederland is het zo dat het leertraject voor mensen met een beperking ophoudt als ze 20 jaar zijn. Terwijl wij zeggen: iedereen heeft het recht om zich te blijven ontwikkelen – hoe dan ook.'

De belichaming van dat levenslang leren was de oplevering eerder dit jaar van de gloednieuwe potstal, die grotendeels door enkele deelnemers zelf is gebouwd. Een aannemer zorgde weliswaar voor de constructie, maar bijvoorbeeld Hugo timmerde vervolgens mee aan de volledige houten gevel inclusief de deuren en kozijnen. Daarvoor wisten Jeroen en Marleen een timmerman met

De sfeer is gemoedelijk: Bij Tjoonk voelt als een aangename plek waar het landschap, de dieren en de natuur de boventoon voeren.

onderwijservaring te strikken. 'Hij kwam twee dagen per week naar het erf, een dag om de jongens te onderwijzen en een dag om het geleerde in de praktijk te brengen.'

Winkel met rustpunt

Wanneer is een verblijf bij Bij Tjoonk geslaagd? Ik bedoel: de één, veelal mensen die via de WMO komen, blijft kort, terwijl deelnemers met langdurige zorg misschien nooit meer weggaan.

Jeroen: 'We letten er vooral op of iemand stappen maakt, zowel qua werkzaamheden als op het vlak van sociale vaardigheden. Het is natuurlijk geweldig als iemand zover komt dat ie terugstroomt naar een baan.'

Is dat al gebeurd?

Marleen: 'Ja, een ex-deelnemer is nu beheerder van een tuin, een ander is gastvrouw bij Humanitas. En onlangs is een jongen gestart met een mbo-opleiding.'

Is het jammer als deelnemers weggaan.

Jeroen: 'Een beetje wel. Maar nogmaals: het is vooral fijn. Daarvoor zijn we immers opgericht.'

Zijn jullie weleens trots?

Beiden: 'Ja, absoluut.' En Jeroen: 'Ik weet nog dat Peter bang was voor koeien, nu loopt ie er op zijn gemak tussendoor. Marleen vult aan: 'We hadden hier vorig jaar een meisje met angst- en paniekaanvallen. Zij heeft nu een eigen appartement, is gestart met rijles en werkt op een kinderboerderij.'

Op punt van vertrek doet Jeroen buiten de toekomstplannen uit de doeken. Zo moet Bij Tjoonk op termijn biologisch worden – dus geen kunstmest, zelf veevoer verbouwen, et cetera – en er liggen ideeën voor een 'moestuinabonnement' waarmee mensen uit de buurt in hun vrije tijd verse groenten kunnen oogsten. De oude stal moet worden omgebouwd tot werkplaats en Jeroen en Marleen overwegen een klein winkeltje met rustpunt. 'Het pad waar we nu op staan is een publieke weg. Dagelijks komen wandelaars voorbij en het gebeurt regelmatig dat zij even een praatje maken met onze mensen.' Hij glimlacht: 'Dan komt onze mini-maatschappij even in contact met de echte maatschappij. Geweldig toch?'

EEN DAG UIT HET LEVEN

9:05

Iedere werkdag wordt opgestart met een kop koffie of thee. Om 9 uur starten de meeste deelnemers met het verzorgen van de dieren. Jeroen schept hier een kilo brokken per kalf in de emmer.

10:10

Naast de klussen die buiten op het bedrijf gedaan moeten worden, kan er ook binnen gewerkt worden. Wat ze Bij Tjoonk zelf kunnen doen, doen ze zelf. Laurens knapt de stoelen voor de nieuwe kantine op, terwijl hij naar zijn eigen muziek luistert. Anderen zetten liever de radio aan of hun eigen muziek met het volume op stand 10. Gelukkig is er genoeg ruimte, zodat er ook in alle rust gewerkt kan worden voor wie dat fijn vindt.

11:00

Na de gezamenlijke koffiepauze is het tijd om weer aan het werk te gaan. Ytsen is aan de slag gegaan met de kloofmachine om brandhout te kloven. Omdat veilig werken belangrijk is, draagt hij een veiligheidsbril en gehoorbescherming.

VAN BIJ TJOONK

9:15

De dieren krijgen naast brokken ook kuilvoer (geconserveerd gras), hooi en mais. Genoeg voer voor een hele dag. Op deze foto zien we Mark het voer verdelen. Het kuilvoer wordt in het voorjaar en de zomer geoogst uit de weilanden rondom de boerderij. Het hooi komt van natuurland. Dit land wordt slechts tweemaal per jaar gemaaid en wordt niet bemest. Dit draagt bij aan de biodiversiteit.

9:30

Bij Bij Tjoonk vindt iedereen het belangrijk dat de werkplekken schoon en opgeruimd zijn. Gelukkig zijn er een aantal deelnemers die veel voldoening halen uit het vegen en opruimen van de stallen en het erf. Alesio is één van de deelnemers die regelmatig een bezem pakt.

11:45

Ook de dieren vinden het prettig om op een schone ondergrond te lopen. Damian rijdt met de trekker door de stal en schuift de uitwerpselen in zijn trekkerbak. Ook dit is een dagelijks terugkerende taak.

14:00

Terwijl zijn collega's in de kwekerij aan de slag gaan, heeft Justus even tijd om grapjes te maken en voor de camera te poseren. De kat trekt zich weinig aan van alle activiteiten om hem heen en ligt lekker op de zitting van de trekker te slapen.

14:10

Voor het werken met sommige machines is een cursus verplicht. Soms sluiten de deelnemers aan bij een georganiseerde training, andere keren worden er docenten op het erf uitgenodigd. Veilig werken met de bosmaaier is een van de cursussen die door een extern trainingscentrum op het erf aangeboden wordt. Hugo heeft dit certificaat behaald en gaat nu zelfstandig het gras onder de draden van het weiland afmaaien.

14:30

In het voorjaar is er gezaaid en het nodige onkruid gewied. Het voorbereidende werk werpt inmiddels zijn vruchten af. De bloemen in de pluktuin staan mooi in bloei en Karen zorgt dat er boeketjes voor in de marktkraam gemaakt kunnen worden.

15:00

In het zomerseizoen zijn er dagelijks groente en fruit rijp om geoogst te worden. Birgit snijdt hier een zojuist geoogste courgette om er soep van te maken die tijdens de lunch de volgende dag gegeten kan worden. Tegelijk met haar is Cathelijne in de keuken appels aan het wassen om er later appelsap en appelmoes van te maken.

16:00

De werktijden van de deelnemers van Bij Tjoonk zijn heel divers. Voor de één is een halve dag werken per week voldoende terwijl een ander vijf hele dagen werkt. Het doel is de deelnemers met een voldaan gevoel naar huis gaan en ervaren hebben dat ze van meerwaarde zijn. Een werkdag eindigt in ieder geval om 16.00 uur. De één gaat op de fiets, de ander met een taxi en ook verzorgt Bij Tjoonk voor een aantal deelnemers het vervoer.

Wij zoeken collega's!

Bij Tjoonk heeft ruimte voor nieuwe deelnemers!

Wij hebben een contract voor WMO dagbesteding met de gemeente Deventer. Wij zijn aangesloten bij de Coöperatie Boer en Zorg waardoor het ook voor deelnemers uit andere gemeenten in Overijssel en Gelderland mogelijk is om bij ons te komen. Voor deelnemers met een WLZ-indicatie hebben wij door ons lidmaatschap bij de Coöperatie Boer en Zorg ook voldoende mogelijkheden. Uiteraard bieden wij ook zorg via een PGB. Onderaannemerschap via een instelling is bespreekbaar.

Ook vrijwilligers zijn welkom!

Daarnaast hebben we plek voor vrijwilligers die ons kunnen ondersteunen. Samen met deelnemers koken, een konijnenhok timmeren, in de moestuin werken of op een andere manier dat extraatje zijn voor onze deelnemers. Spreekt dat je aan? Neem dan contact met ons op via info@bijtjoonk.nl.

“Tijdens de afwezigheid van Jeroen kwam ik langslopen bij Bij Tjoonk. Ze hadden koffiepauze en ik vraag aan deelnemers Hugo en Damian: ‘Nu zijn jullie zeker de baas? Jullie weten wat er allemaal moet gebeuren.’ Ze kijken serieus en zeggen vol overtuiging ja. Dit is kenmerkend voor de grote betrokkenheid van de deelnemers.”

Bert Bannink, buurman

Wie ben je?

Ik ben Ester, in het dagelijks leven ben ik werkzaam in de biologische landbouw. Daarvoor heb ik jarenlang gewerkt op het gebied van Personeel en Organisatie. Ik heb het roer omgegooid, omdat ik graag meer betekenisvol, voor andere mensen, aan het werk wilde. Helaas werd ik zelf ziek en heb ik ervaren dat het werken op het land mij hielp om te herstellen. Via tuinderij Haverkamp, één van de burens van Bij Tjoonk, hoorde ik van de mooie ideeën van Jeroen en Marleen. Ik dacht toen direct, als ik voldoende hersteld ben dan ga ik daar eens aanbellen!

Waarom ben je vrijwilliger bij Bij Tjoonk geworden?

Het eerste gesprek met Jeroen en Marleen was erg leuk. Ik ben vervolgens gestart als vrijwilliger om te ontdekken of ik er zelf al aan toe was om vrijwilligerswerk te doen. Dit was zo, en het bleek een hele goede match te zijn met Bij Tjoonk! Met alle deelnemers wordt met veel respect en humor omgegaan. Je ziet mensen hier echt opbloeien! Deelnemers ervaren bij Bij Tjoonk dat ze veel meer kunnen dan dat ze eigenlijk zelf dachten.

Hoe ziet een vrijwilligersdag er voor jou uit?

Als alle deelnemers er 's ochtends zijn starten we met koffie. Ik zorg dat ik er op tijd ben, zodat ik met iedereen even kan bijpraten. Vervolgens neem ik een groepje deelnemers mee naar de kwekerij. Ik haak graag bij de deelnemers aan om samen aan een klus te werken of om hulp te geven op het moment dat iemand er niet helemaal uitkomt.

Wat vind je het leukste om met de deelnemers te doen?

Dat maakt mij eigenlijk niet uit. Ik vind het heel leuk om in de kwekerij of bloementuin te werken, omdat dat mijn eigen project is, maar het is vooral heel leuk om ergens met een groep deelnemers aan te werken. Laatst heb ik nog met twee deelnemers een hek verplaatst om zo de wei voor de schapen te vergroten. Ik word er blij van als het samenwerken als een geoliede machine loopt en iedereen plezier heeft in het werk.

Hoe zie je de toekomst van Bij Tjoonk voor je?

Wat ik heel leuk vind, is dat Bij Tjoonk een bedrijf in ontwikkeling is. In de toekomst kunnen bijvoorbeeld de landbouwactiviteiten nog verder uitgebouwd worden, waardoor er nog meer deelnemers zouden kunnen meewerken. Ik word daar erg enthousiast van en krijg door de energie van Jeroen en Marleen zelf ook veel zin om daar mijn steentje aan bij te dragen.

Een ander voorbeeld is de bouw van de potstal. Een aantal deelnemers heeft daar een certificaat mee behaald. Ik kan mij voorstellen dat deelnemers in de toekomst ook een certificaat kunnen behalen met andere activiteiten.

Heb jij een leuke anekdote van wat je hebt meegemaakt?

Dit jaar heb ik met deelnemers de bloementuin ingezaaid. Ik had de hulp van één deelnemer gevraagd bij het inzaaien van een stukje grond. Hij had daar niet zoveel zin in en wilde die dag aan zijn eigen stukje grond werken. Ik vroeg hoe zijn weekend was en hij begon hierover te vertellen, maar vanwege de afstand die er tussen ons was vroeg ik hem bij mij te komen. Wij waren samen fijn aan het werk en ondertussen vertelde de deelnemer over zijn weekend. Op een gegeven moment zei hij "nu zijn we hier wel lekker aan het werk gegaan, maar nu ben ik toch jou aan het helpen, terwijl ik graag bezig wil met mijn eigen stukje grond". De deelnemer had mij toen dus in de gaten! Ik moest er erg om lachen en vervolgens zijn we allebei weer met ons eigen stukje land verder gegaan.

METEEN THUIS BIJ BIJ TJOONK

Liesbeth Grijsen

Wethouder Wet Maatschappelijke
Ondersteuning
Gemeente Deventer

*‘Wat mij enorm
aanspreekt in de
aanpak van Bij Tjoonk
is dat verschillende
groepen hier
samenkomen.’*

Opgehouden door een telefoontje, kom ik iets te laat angeraced op mijn fiets op de Bannink. Deze mooie, zonnige augustusochtend zijn er veel mensen bij Bij Tjoonk en het valt me meteen op hoe relaxt de sfeer is op het erf. Een aardige jongeman met het syndroom van Down spreekt me meteen aan voor een praatje, een peuter heeft zijn speelgoedtractor strategisch geparkeerd voor de ingang van de schuur, en twee oudere heren keuvelen wat aan een picknicktafel. Enkele jongedames wandelen voorbij met geiten en een begeleidster vraagt een aantal mensen om te komen helpen met het schoonmaken van groenten.

Jeroen en Marleen Spikker verwelkomen me met een lekker kopje koffie en vertellen enthousiast over hun leer- en werkbedrijf en hun aanpak. Zoonlief klimt op schoot bij papa en de mooie buik van Marleen maakt duidelijk dat er binnenkort gezinsuitbreiding komt bij de familie Spikker!

Wat mij enorm aanspreekt in de aanpak van Bij Tjoonk is dat verschillende groepen hier samenkomen. Zowel mensen met een verstandelijke beperking als dementerende ouderen, als mensen met psychische problemen. Iedereen kan op die manier van anderen leren én anderen aanvullen. Ik hoorde al diverse voorbeelden van uitstromen en van het behalen van certificaten. Nu ik met Jeroen en Marleen spreek, hoor ik hoe zij gericht zijn op ontwikkeling en hoe maatwerk voor hen vanzelfsprekend is.

We gaan kijken op de akker waar een groepje mensen rode aardappels aan het rooien is en we nemen een kijkje in de mooie, nieuwe stal waar het jongvee wordt verzorgd. Ik ben helemaal weg van de nieuwe varkentjes met hun krulhaar en grappige snoetjes. Na ruim een uur moet ik weer verder op de fiets naar een volgende afspraak. Dat vind ik jammer, want ik geniet altijd enorm van dit soort werkbezoeken. Ik heb een goede indruk gekregen van het reilen en zeilen bij Bij Tjoonk en ik voelde me er meteen thuis.

Ik wens Jeroen en Marleen heel veel plezier en succes met hun leer- en werkbedrijven natuurlijk ook met hun gezinsuitbreiding!

IRMA SCHOTMAN, DOCHTER RINUS

“Mijn vader heeft vasculaire dementie en is inmiddels heel enthousiast over Bij Tjoonk. Dat is niet altijd zo geweest. In het begin had hij er veel moeite mee en riep hij dingen als ‘ik ga niet blijven’ en ‘jullie willen mij thuis weg hebben’. Ondanks de weerstand die mijn vader vooraf voelde tegen het krijgen van dagbesteding was er gelukkig wél direct een klik met Bij Tjoonk. Hij heeft ruim 35 jaar een volkstuin gehad en heeft altijd erg van het buitenleven gehouden. Hij voelt zich thuis op de boerderij.

Bij Tjoonk geeft mijn vader ontspanning. Het verschil merkten mijn moeder en ik tijdens de coronacrisis. Door de lockdownmaatregelen moest hij thuis blijven; dat gaf hem veel frustratie. Zijn verminderde kortetermijngeheugen en het moeilijk op woorden komen passen bij zijn ziekte, maar zijn voor hem erg vervelend. Bij Bij Tjoonk krijgt hij aan het einde van de dag een schriftje mee waar in staat wat hij gedaan heeft. Hij komt altijd met enthousiaste verhalen thuis en het schriftje helpt hem om erover na te vertellen.

“Bij Tjoonk geeft ons rust in het gezin.”

Zo snel als het mogelijk was na het versoepelen van de maatregelen wilde mijn vader weer naar de boerderij toe. De interactie met de verschillende doelgroepen bevalt hem goed. Soms heeft hij zelfs het idee leiding te geven aan de jongeren, ook al weten wij dat dat niet zo is. Zijn eigen activiteiten op het bedrijf zijn niet fysiek van aard, dat is voor hem te zwaar. Wel heeft hij geholpen met het opruimen van de oude stal. Ook geniet hij van het zonnebloemen poten en het maken van bakken met stekjes. ‘Van jullie moest mijn volkstuin weg, nu heb ik toch nog mijn tuin terug’ zei hij ons tevreden.

Door hem raken mijn moeder en ik ook betrokken bij Bij Tjoonk en het boerenleven. Hij heeft me vol trots de nieuwe stal laten zien toen ik hem een keer op kwam halen. Ook voor mijn moeder, die het in het begin moeilijk vond hem de hele dag te moeten missen, voelt het goed nu ze weet dat hij op zijn plek zit bij Bij Tjoonk. Bij Tjoonk geeft ons rust in het gezin. “

MARK TE BOEKHORST, VADER BRAM

“Bram heeft gekozen voor Bij Tjoonk, omdat het tempo van werken hier goed bij hem past. Bram is ambitieus. Hij wil certificaten halen en Bij Tjoonk biedt hem hier de gelegenheid toe. De achtergrond van Jeroen als docent komt hierin goed van pas; hij wil de deelnemers altijd iets bijbrengen. Hiermee onderstreept Bij Tjoonk haar functie als leer- en werkbedrijf.

Voor Bram is de sociale interactie ook erg belangrijk. De doelgroep met veel andere jongeren is erg prettig voor hem. Hij is sociaal heel vaardig en hij is erg begripvol voor anderen met een beperking. Hij respecteert wat eenieder kan. Dit komt bij Bij Tjoonk mooi samen.

“Bij Bij Tjoonk is niemand te oud om te leren.”

Zo ook het samen bouwen van de stal. Dit heeft Bram nog meer betrokkenheid bij en verbondenheid met het bedrijf gebracht. Bij Tjoonk voelt voor hem echt als zijn eigen bedrijf waar hij trots op is om aan mee te werken. Het werken bij Bij Tjoonk zorgt ervoor dat Bram zich blijft ontwikkelen. Het is echt een verlengstuk van school. Bij Bij Tjoonk is niemand te oud om te leren.

Bram is een echte agrariër en heeft grote ambities.

Hij komt iedere keer thuis vol enthousiaste verhalen over wat hij heeft gedaan. Soms zijn er klussen die moeilijk voor hem zijn, bijvoorbeeld de meetopdrachten die voor de stal uitgevoerd moesten worden. Als ouders merken we dat hij er van baalt als iets hem niet lukt. Het is voor hem een leerproces om de realiteit onder ogen te zien. Maar met de juiste uitleg en begeleiding kan hij uiteindelijk toch zelfstandig aan de slag om de opdrachten tot een goed resultaat te brengen.”

BRAM PENNINGS, LERAAR KRACHTKLAS BATHMEN

“Drie jaar geleden ben ik van start gegaan met de Krachtklas. Een project waarbij leerlingen uit groep 7 en 8 van de basisschool, die uitblinken in praktische vaardigheden, de kans krijgen zich verder te ontwikkelen. Enkele ouders tipten me contact op te nemen met Bij Tjoonk en dat bleek een gouden zet.

De deelnemers van Bij Tjoonk leggen aan de leerlingen van de Krachtklas uit welke klus ze kunnen doen en op welke manier ze dit handig kunnen aanpakken. Ik zie mijn leerlingen groeien door hun tijd bij Bij Tjoonk. Ze gaan rechtop lopen en voelen enorme waardering voor het werk dat ze mogen doen. Voor de deelnemers van Bij Tjoonk geldt hetzelfde. In het begin vonden ze het spannend om met de kinderen aan de slag te gaan, maar in de loop van de tijd zijn ze hier vrijer in geworden. Deelnemers die in het begin op de achtergrond bleven, zie je nu naar voren stappen.

“Door de wisselwerking tussen de deelnemers en leerlingen zie je beide groepen groeien.”

Dat ongeacht je leeftijd sommige dingen spannend of moeilijk blijven in het leven is één van de lessen die mijn leerlingen hier leren. Verder zien ze dat het belangrijk is om samen te werken om iets voor elkaar te krijgen en dat sommige vakken, zoals rekenen, ook nodig zijn om een praktisch beroep te doen. Ze maken bij Bij Tjoonk echt onderdeel uit van het proces. Zoals die keer dat ze de takken in het bos hebben opgeruimd, zodat daar de bomen voor de nieuwe stal gezaagd konden worden.

De sfeer is goed bij Bij Tjoonk en Bij Tjoonks deelnemers hebben een belangrijke rol in het project. Het mes snijdt in dit geval echt aan twee kanten; door de wisselwerking tussen de deelnemers en leerlingen zie je beide groepen groeien.”

TOINE EN GWEN, SOCIAAL TEAM DEVENTER

Toine: “Dat Bij Tjoonk open kon blijven tijdens de coronacrisis geeft de kracht weer van de ruimte die zij hebben en kunnen bieden. Dat is ook wat ik prettig vind aan Bij Tjoonk, de ruimte die er is. Daarmee bedoel ik zowel fysiek op het bedrijf, als het buiten in de natuur zijn als de ruimte voor het “mens zijn”. Jeroen en Marleen staan echt in contact met de deelnemers, iedereen mag zijn wie ze zijn. Bij Bij Tjoonk mag je alle beperkingen hebben. En veel verschillende mensen zijn er op hun plek.

Natuurlijk zijn er ook mensen die er niet passen, zoals bijvoorbeeld cliënten met agressieproblemen. De kwetsbaarheid van de doelgroep is groot en dat maakt dat het nodig is zorgvuldige afwegingen te maken wie je er kan plaatsen. Ik had eens een cliënt die qua karakter heel goed bij de stijl van Jeroen zou passen. Deze cliënt wilde echter niet eens kennismaken, omdat het om een boerenbedrijf ging.”

“Bij Bij Tjoonk mag je alle beperkingen hebben.”

Gwen: “Er zijn vanuit Bij Tjoonk geen aanpassingen nodig om iemand bij ze te kunnen plaatsen. Zij bieden plek aan verschillende doelgroepen, dat is echt de kracht van Bij Tjoonk. Ik denk dat deze aanpak op langere termijn goed zal uitpakken.

Per cliënt kijk ik wat de meest passende vorm van dagbesteding is. Bij Bij Tjoonk krijgen ze de ruimte om zichzelf terug te vinden. Even weg uit de drukte en hectiek van hun leven. Ze worden vrij gelaten in hun taken, maar weten dat er altijd iemand is om hun vragen aan te stellen als ze die behoefte hebben. Dit gebeurt op een natuurlijke manier zonder dat ze het idee hebben dat er continue iemand bovenop ze zit.

ZELF BOUWEN AAN EEN NIEUWE STAL VAN HOUT

Dit voorjaar was het zover: na een jaar bouwen en timmeren namen de medewerkers van Bij Tjoonk de gloednieuwe potstal in gebruik. Het fraaie houten bouwwerk – dat zich onderscheidt van de moderne stallen met damwandprofielen in de buurt – dient als onderkomen voor de zoogkoeien en de paar ossen die hier worden klaargestoomd voor de vleesproductie. De vele kalfjes scharrelen in kleine groepjes door de stal – door de lage hekken is het voor hen een stuk makkelijker eten. Op de zolder ligt stro opgeslagen, in de ruimte ernaast staan machines, lopen kippen en ligt een paardenbox.

“De term potstal verwijst naar een aloud landbouwsysteem, en past bij de ‘ambachtelijke’ en biologische manier van werken die Bij Tjoonk voorstaat.”

De term potstal verwijst naar een aloud landbouwsysteem, waarbij koeienmest in de stal bedekt wordt met een strooisellaag. Door dit een aantal keer te herhalen, komen de dieren na verloop van tijd op een gerijpt en aangestampt mestpakket te staan. Die mest wordt uiteindelijk verspreid over het omliggende akkerland. Dat Bij Tjoonk deze traditionele methode nieuw leven inblaast, past bij de ‘ambachtelijke’ en biologische manier van werken die de leer- en werkbedrijf voorstaat. Daarnaast past het potstalidee uitermate goed bij het Sallandse landschap. De bolle essen in de omgeving zijn door de eeuwen heen ontstaan door het ophogen van de akkers met de mest uit de vele potstallen die deze streek rijk was.

“De jongens kregen de zaag- en timmervaardigheden stap voor stap onder de knie. Eerst meekijken en planken vasthouden, daarna klaar voor het echte werk: zelf afmeten, zelf zagen en zelf vastschieten.”

Ook de bouw vond op ambachtelijke wijze plaats. Een aannemer plaatste weliswaar de stalen en betonnen constructie, maar de afwerking met hout – afkomstig uit het naastgelegen bos – is gedaan door medewerkers van Bij Tjoonk. Onder begeleiding van timmerman Paul Hulsman zaagden en timmerden Hugo, Thomas en Bram zelf de gevelplanken (meer dan 300 in totaal!), de kozijnen en deurposten en het interieurwerk, zoals leuningen en de brug naar de strozolder. De jongens kregen de zaag- en timmervaardigheden stap voor stap onder de knie. Eerst moesten ze vooral meekijken en planken vasthouden, daarna mochten ze de ruwe randen van het gezaagde hout afschuren. Zo werden ze klaargestoomd voor het echte werk: zelf afmeten, zelf zagen en zelf vastschieten. Volgens timmerman Hulsman zijn Hugo, Thomas en Bram ‘uit het juiste hout gesneden’. Ze waren leergierig en bereid om in het begin ook rotklusjes te doen. Die instelling bleek goud waard: de jongens pikten de aanwijzingen van Hulsman snel op – voor hij het wist konden ze zelf aan de slag. Thomas deed zelfs examen in het timmeren van de staldeuren. Vooral het precies afmeten en zagen van de zogenoemde ‘schoor’ – een dwarsplank die een deur stevigheid geeft – blijkt doorgaans een kunststukje te zijn. Ondanks dat er weleens een plankje misging, toonde Thomas zijn vakmanschap: hij leverde acht piekfijne deuren af.

Wie ben je?

Ik ben Willem en ben geboren in Heerenveen. Door mijn werk ben ik in Deventer terecht gekomen, waar ik woon met mijn vrouw en twee dochters. Mijn dochters zijn ook al een aantal keren bij Bij Tjoonk geweest en vinden het erg leuk. In het dagelijks leven werk ik als teammanager bij een groot ingenieursbureau.

Waarom ben je vrijwilliger bij Bij Tjoonk geworden?

Ik ben iemand die het fijn vindt om veel buiten te zijn. Op een avond liep ik met mijn vrouw langs Bij Tjoonk en zag ik het bord 'collega's gezocht'. Vervolgens heb ik Jeroen en Marleen gemaild en ben ik al snel, voor één ochtend in de week, als vrijwilliger begonnen. Tijdens het vrijwilligerswerk krijg ik veel mentale energie wat ik ook de rest van de week gebruik in mijn werk. Het helpt mij om tijdens mijn werk nuchter en met een frisse blik te kijken. Het vrijwilligerswerk bij Bij Tjoonk spreekt mij erg aan vanwege de prachtige omgeving, de open ruimte, de beesten, maar ook de openheid die het bedrijf en Jeroen en Marleen uitstralen. Wat ik heel mooi vind is dat iedereen gelijk is aan elkaar, of je nu deelnemer, vrijwilliger of passant bent.

Hoe ziet een vrijwilligersdag er voor jou uit?

Als ik 's ochtends wakker word, dan heb ik direct zin om aan de slag te gaan. Na de koffie begin ik meestal met het voeren van de beesten. Dit doe ik samen met een deelnemer. Vervolgens drinken we om 10.30 nog een kop koffie. Meestal sluiten dan nog een aantal anderen aan. Het werk na de koffie is verschillend. Zo werk ik samen met de deelnemers in de kwekerij, maar ga ik ook met de trekker op pad met deelnemers. Onlangs heb ik met een dementerende oudere een fiets helemaal uit elkaar gehaald. Het leuke is dat je veel verschillende activiteiten hebt die je samen met de deelnemers kan doen.

Wat vind je het leukste om met de deelnemers te doen?

Je voelt de dankbaarheid bij alle deelnemers. Dat is heel mooi en leuk om te zien. Veel van de werkzaamheden die hier gebeuren vind ik leuk. Onlangs hebben we met een groepje aardappels geroid. Vooral de gesprekken met de deelnemers,

of dit nu in een groepje is of een-op-een, zijn erg leuk! Het werk van Jeroen en Marleen en het vrijwilligerswerk voegt echt veel toe!

Hoe zie je de toekomst van Bij Tjoonk voor je?

Zelf wil ik het vrijwilligerswerk graag voortzetten. Het liefst zou ik in de toekomst één dag vrijwilliger willen zijn. Op die manier ben je nog meer betrokken dan nu het geval is.

Voor het bedrijf denk ik dat er een mooie toekomst ligt. Zo kan bijvoorbeeld de oude stal nog anders gebruikt worden en kan de deel nog verbouwd worden tot kleine werkplaatsen. Dat soort projecten zie ik hier echt wel gebeuren.

Heb jij een leuke anekdote van wat je hebt meegemaakt?

Op één van mijn eerste dagen als vrijwilliger had ik het met één van de deelnemers een gesprek over Corona. We waren er een tijdje over aan het praten en de deelnemer zei 'ik vind corona helemaal niks'. Ik zei toen, weet je wat het is, het is belangrijk dat je je gezond verstand gebruikt om erover na te denken. De deelnemer gaf toen heel nuchter aan 'maar mijn verstand is niet gewoon'. Toen dacht ik bij mijzelf, heb ik de deelnemer daar nu mee beledigd? Gelukkig was dat helemaal niet het geval. Het gesprek ging op een heel respectvolle, ongedwongen manier.

'DE DEUR STAAT HIER VOOR IEDEREEN OPEN'

Hoe is het om te mogen werken bij Bij Tjoonk, waar liggen uitdagingen, maar vooral ook kansen? Stéphanie Dekker is nu een jaar werkzaam als begeleider voor het leer- en werkbedrijf. Hoe ziet zij de toekomst van het bedrijf en welke rol speelt zij hier zelf in?

'Iedereen heeft een aandeel in de maatschappij'

'Mijn eerste kennismaking met het bedrijf en met Marleen en Jeroen was gelijk positief. Toen ik op gesprek kwam werd ik zowel door de deelnemers als Marleen en Jeroen heel vriendelijk en open ontvangen. Dit sprak mij direct aan. Hiervoor werkte ik in de verstandelijke gehandicaptenzorg met cliënten met een ernstige verstandelijke beperking en gedragsproblematiek. De laatste jaren merkte ik dat ik mij steeds meer richtte op de doelgroep die licht verstandelijk beperkt was. Het begeleiden paste beter bij mij dan het verzorgen. Ook het nuttig bezig zijn met de cliënten was iets waar ik meer behoefte aan kreeg. Iedereen heeft namelijk een aandeel in de maatschappij en is van waarde. Tijdens mijn eerste gesprek op de boerderij merkte ik dat de deelnemers hier echt een doel hebben en een bijdrage leveren. Ze werken niet om te werken.'

Passende activiteiten

'Het afgelopen jaar was een druk en bewogen jaar. Zowel voor mijzelf als voor het bedrijf. Ik had minimale ervaring met de doelgroep en met het werken op de boerderij. Ik ging er blanco in en had verwacht dat ik vooral meewerkend zou zijn, maar dat is niet het geval. Wij begeleiden de deelnemers op afstand en zorgen ervoor dat iedereen aan het werk is en zich fijn voelt. Daar ben ik echt in gegroeid, dat ging gelukkig heel snel. Ook het aantal deelnemers is het afgelopen jaar aanzienlijk gestegen, evenals het soort werkzaamheden en de activiteiten op de boerderij. Ik heb steeds meer mijn eigen activiteiten, waarbij ik het binnenwerk vaak voor mijn rekening neem. Koken, meubels opknappen om te verkopen, boodschappen doen of een stukje hygiëne. Dit zijn onderdelen die deelnemers, naast het werken op de boerderij, ook heel leuk vinden. We proberen bij iedereen zoveel mogelijk aansluiting te vinden en activiteiten passend te maken.'

Oog voor persoonlijke ontwikkeling

‘Ontwikkeling staat centraal bij Bij Tjoonk. Dit zie je ook terug bij de deelnemers. Het is zo mooi en waardevol om te zien hoe zij zich in een half jaar tijd ontwikkelen. Eerst zijn ze erg op zichzelf en hebben weinig contact, maar na een half jaar zie je hierin een enorme groei. Om onderdeel uit te mogen maken van deze ontwikkeling en te kijken hoe je deze groei verder kunt stimuleren is heel bijzonder. Je ontdekt waar talenten liggen door samen te werken en het werk hierop aan te passen. Hierin word ik heel vrij gelaten door Marleen en Jeroen. Als ik iets bedenkt, mag ik het altijd uitproberen, als het maar nuttig is. Dat is een hele fijne manier van werken. Het is een plek waar je echt jezelf kunt zijn en waar oog is voor persoonlijke ontwikkeling. Je wordt geaccepteerd om wie je bent, ongeacht de beperking. De deur staat hier voor iedereen open.’

Behoud van eigenheid

‘Het bedrijf is én blijft volop in ontwikkeling. We hebben nog vele plannen, zo werken we nu ook met dementerende ouderen en maken we aanpassingen voor deelnemers die minder goed of niet kunnen lezen. Door aanpassingen te doen, kunnen zij zelfstandig hun werk uit (blijven) voeren. Ik hoop dan ook dat dit een kleinschalige plek blijft waar iedereen kan zijn wie hij is en elkaar kent. Een bedrijf als Bij Tjoonk heb ik niet eerder gezien, waarbij zoveel verschillende doelgroepen samenwerken en alles goed is. Of je nou een burn-out hebt, een verstandelijke beperking of dementerend bent, iedereen is goed en helpt elkaar. Als iets niet kan, zoeken we samen naar een oplossing zodat het wel mogelijk is. Het behoud van die eigenheid wens ik Bij Tjoonk toe voor de toekomst, maar Marleen en Jeroen kennende komt dit helemaal goed!’

DE BANNINK
EN HET BELANG VAN EEN DY

This is a detailed historical map of a coastal region in the Netherlands, likely from the 19th century. The map shows a complex network of land parcels, water bodies, and infrastructure. Key features include:

- Water Bodies and Marshes:** Several large areas are labeled as 'enks' (marshes), including 'Lettele De Enk' at the top, 'BATHMENER ENK' on the right, and 'ESSENER ENK' at the bottom. Other smaller areas like 'GOOIER MARS' and 'BREMER HOEK' are also visible.
- Infrastructure:** A prominent red line, possibly a railway or a major canal, runs diagonally across the map. A blue line, likely a river or a smaller canal, winds through the lower half of the map.
- Settlements and Landmarks:** Various locations are marked with red dots and labels, such as 'Colmschate', 'Bathmen', 'Oxen', and 'De Veste'. There are also labels for 'Rensinsloek' and 'De Havenstok'.
- Topography and Boundaries:** The map uses different colors (green for fields, yellow for marshes, blue for water) to distinguish between different types of land. Dashed lines often indicate boundaries or specific types of terrain.

NAMISCH LANDGOEDBEHEER

Boerderij Tjoonk is één van de boerderijen die behoort tot het landgoed De Bannink, gelegen in het Sallandse landschap te Colmschate. Gezamenlijk met andere boerderijen en opstallen, waaronder de Villa en het Koetshuis, landbouw- en bosgronden, lanen en natuurgebieden, is het een deel van de ruimtelijke en economische eenheid van verschillende grondgebonden functies die centraal worden beheerd.

Tekst Willemieke Ottens

Hoewel deze situatie hier al sinds eeuwen bestaat, is het nooit een statisch geheel geweest. De ontwikkeling naar zorgboerderij, zoals die in de afgelopen jaren op het boeren erf Tjoonk heeft plaatsgevonden, toont in het klein iets van de dynamiek die landgoederen karakteriseert. Om als eenheid te kunnen voortbestaan, is immers een bepaalde mate van dynamisch beheer altijd van belang geweest. Alleen daarmee kan namelijk ingespeeld worden op ontwikkelingen en bedreigingen van buiten het landgoed. Zo is door de geschiedenis heen het grondbezit van De Bannink uitgebreid en gekrompen, zijn er boerderijen gesloopt, bijgebouwd en van functie veranderd. In dit artikel wordt de grote krimp van het landgoed in 1938 nader bekeken, die noodzakelijk was voor het voortbestaan van De Bannink.

Het historisch landschap van de Bannink anno 1925.

De Bannink

Landgoed De Bannink kwam halverwege de negentiende eeuw in het bezit van de adellijke familie Sandberg. Gedurende vele decennia speelde het landgoed echter geen belangrijke rol binnen hun uitgestrekte bezittingen. Het centrale familielandgoed was De Essenburg, nabij Harderwijk. Op De Bannink kwam de familie zelden. Het landgoed was hoofdzakelijk interessant vanwege de pachtboerderijen, bosbouw en mogelijkheden voor de jacht. Wel hechtte de familie er grote waarde aan dat de bezittingen als eenheid behouden bleven en zo aan volgende generaties werden doorgegeven. Zo liet toenmalige eigenaar Heribert Willem Aleid Sandberg (1819-1895) in zijn nalatenschap opnemen: 'dat de onroerende goederen tot mijne nalatenschap behorende, niet verkocht zullen worden, ook niet in deelen of perceelen zullen gesplitst worden, maar ieder landgoed zooveel mogelijk een geheel zal blijven uitmaken en

zoo toegedeeld mogen worden'. Zoon Rudolph Anthonie Peter Sandberg (1854-1937) kreeg in 1896 het landgoed De Bannink toebedeeld. Anders dan zijn vader was hij voornemens om De Bannink permanent te betrekken.

Alvorens hij met zijn gezin verhuisde naar het landgoed, liet Rudolph het bestaande traditionele landhuis afbreken en de nieuwe villa bouwen, naar ontwerp van architect Gantvoort. Sandberg combineerde op De Bannink een bestuurlijke carrière met het grootgrondbezit. Hij profileerde zich nadrukkelijk als een man 'die (...) als buitenbewoner de noden van het platteland kent.' Voor hemzelf bestonden deze noden, net als voor vele andere landgoedeigenaren in Nederland, uit de almaar toenemende problemen bij het beheer van het grondbezit. Vanwege teruglopende inkomsten enerzijds en groeiende lasten anderzijds, waaronder stijgende

Ansichtkaart van Landgoed de Bannink

belastingen, assuranties en loonkosten, kwamen landgoedeigenaren voor grote problemen te staan. Velen konden het beheer niet meer volhouden en zagen zich genoodzaakt om over te gaan tot (gedeeltelijke) verkoop, of functieveranderingen om hun financiële middelen te vergroten. De nood was dermate hoog dat dit de verdwijning van vele (historische) landgoederen en buitenplaatsen en de vernietiging van grote oppervlakten

natuurschoon tot gevolg had. Dankzij de groeiende aandacht voor deze nijpende situatie werd in 1928 de Natuurschoonwet in het leven geroepen, die eigenaren financiële verlichting bood in de vorm van belastingvermindering, mits zij er voor kozen hun bezit (gedeeltelijk) voor het publiek open te stellen.

A.M.E.L. Sandberg

Zorg op De Bannink

De relatie met zorg op De Bannink is niet ver weg. Deze wordt met name belichaamd in de persoon van Anna Maria Ernestine Louise Sandberg (1911-1991), oudste dochter van Cornelis Johannes (1883-1945) en Ernestine Fernande de Beaufort (1886-1958). Na het lyceum volgde zij de opleiding geneeskunde in Utrecht, waarna zij begon met werken in een specialistische-internistische praktijk. Na de oorlog werkte ze als specialist in een internistenpraktijk te Hilversum, die ze uiteindelijk overnam.

Vanwege haar drukke bestaan had ze weinig actieve bemoeienis met het beheer van de landgoederen De Bannink en Leuvenum. Wel was ze erg betrokken bij de landgoederen. Na haar pensioen verhuisde ze naar De Bannink, waar ze de Villa betrok. Hier woonde ze tot kort voor haar overlijden.

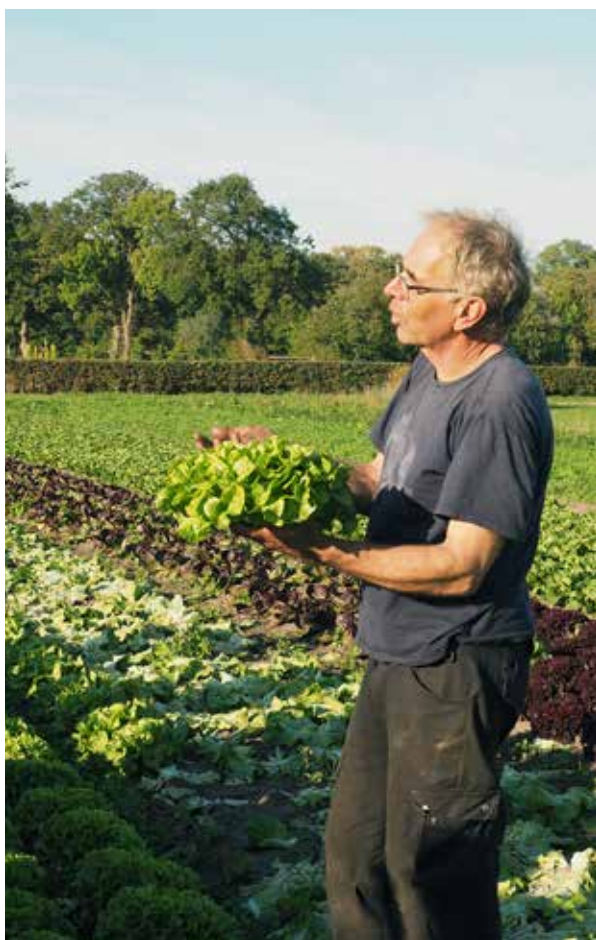
Vrijwel direct na de totstandkoming van de wet diende Rudolph Sandberg het verzoek in om ook De Bannink onder de wet te laten rangschikken. Bij zijn overlijden in 1937 had Sandberg hiermee gezorgd voor relatief gunstige omstandigheden voor zijn erfgenamen; de successielasten waren namelijk aanzienlijk verlaagd. Daarentegen bracht hij bij de verdeling van zijn nalatenschap het voortbestaan van De Bannink als eenheid in gevaar. Zijn zoon Cornelis Johannes Sandberg (1883-1945) erfde onder andere de villa en de omringende gronden. De gebroeders De Smeth kregen echter uit de nalatenschap van hun grootvader gezamenlijk 'de boerenplaatsen Haverkamp, Slonnink, Tjoonk, Bannink en Tangerman, met de daarbij behorende bouw- en weilanden, hooilanden, bosschen en heggen' toebedeeld. De verdeling die Rudolph had voorgesteld, leidde er toe dat het landgoed versnipperd zou raken en dat bovendien de financiële basis onder het beheer van de villa met omliggende gronden zou wegvallen. Het voortbestaan van het landgoed werd hierdoor nadrukkelijk bedreigd. Wellicht zagen de gebroeders De Smeth dit zelf ook in. Zij gaven namelijk aan af te zien van de vaste goederen, waardoor Cornelis Johannes eigenaar kon worden van het gehele landgoed, dat toen een kleine vierhonderd hectare omvatte. Hij beschikte echter niet over voldoende middelen om zijn neven uit te kunnen kopen. In een poging om het landgoed te behouden, restte er weinig anders dan enkele boerderijen, woningen en percelen bouw- en weilanden, dennenbossen en heidevelden ter veiling aan te bieden. De veiling van ruim 110 hectare grond, die op 28 juli 1938 plaatsvond, bracht een totaalbedrag op van f156.899,-, waarmee de verrekening van de nalatenschap kon worden voldaan. Ondanks het verlies van een kwart van haar gronden was De Bannink voor even in haar voortbestaan gered, bleef het natuurschoon behouden en konden de pachtboeren blijven boeren.

Willemieke Ottens heeft zich als architectuur- en landschapshistoricus gespecialiseerd in het groene erfgoed. Zij doet promotieonderzoek naar de twintigste-eeuwse ontwikkeling van het landgoedmodel in de context van de transformaties van het Nederlandse landschap.

ALLES BLIJFT BEWEGEN

Jopie Duijnhouwer
 Tuinderij Haverkamp
 Buurman Bij Tjoonk

Het is meer dan 20 jaar geleden sinds wij ons als pachters op de Bannink vestigden, na een periode van 15 jaar zwerven over de wereld binnen ontwikkelingssamenwerking. We kwamen terecht in een wereld die we amper kenden, van de Nederlandse landbouw die steeds intensiever en grootschaliger werd.

In ons eerste voorjaar ging de boswachter met zijn vrouw kievitseieren zoeken voor de freule. In de jaren erna werd het stiller. Het geluid van de kieviten die normaal overdag en 's nachts hun kenmerkende roep lieten horen verdween meer en meer. Rapen van eieren door de boswachter werd vervangen door beschermen door vogelwerkgroepen. De freule is ondertussen overleden, de kieviten zijn verdwenen.

Het verhaal van de kieviten staat model voor wat er in die 20 jaar op het platteland gebeurd is, alles is sneller, groter en meer geworden. En armer. Een moderne veeboer kan zich niet de luxe veroorloven van een grote eik in het weiland, waar de koeien in zomer van de schaduw kunnen genieten, dat kost geld en het inkomen is al zo laag. Een houtwal staat al snel in de weg.

De laatste jaren lijkt op de Bannink de slinger van de klok wel de andere kant op te bewegen. Ten noorden van de Holterweg is de Gooiermars ingericht als natuurterrein, waar alleen nog de vleeskoeien van de Ossekop grazen op weilanden tussen bossen, houtwallen en natuurgebieden. Jeroen was samen met zijn zus en een buurjongen onze eerste vakantiewerker. Het doet me ontzettend veel plezier om te zien dat er weer ruimte is voor een bedrijf waar het niet alleen draait om zoveel mogelijk melk van een hectare te halen, maar waar natuur, dieren en de menselijke maat samengaan.

Daarmee is Bij Tjoonk een onderdeel van de positieve verandering die ik de laatste jaren om me heen zie.

Wie ben je?

Ik ben Fred en ik ben een aantal jaren geleden met vervroegd pensioen gegaan. Voor mijn pensioen heb ik altijd gewerkt in administratieve en financiële functies. Ondanks dat ik geen technische opleiding heb gehad, ben ik bij Bij Tjoonk vaak bezig met technische opdrachten, samen met de deelnemers. Dat ik redelijk handig ben komt hier goed van pas. Ik ben bij Bij Tjoonk onder de mensen en voel mij bij Jeroen en Marleen ook echt thuis.

Waarom ben je vrijwilliger bij Bij Tjoonk geworden?

Via mijn vrouw, die Marleen kent, hoorde ik de plannen van Jeroen en Marleen. Het sprak mij erg aan dat jongeren de kans krijgen zich verder te ontwikkelen. Daarnaast vind ik het ook erg leuk om, samen met de deelnemers, de dieren te verzorgen.

Hoe ziet een vrijwilligersdag er voor jou uit?

Na de koffie verdelen we de taken die er die dag moeten gebeuren. Mijn dag ziet er niet vaak hetzelfde uit. Op dit moment ben ik bezig een leghok voor de kippen te maken. Een tijdje geleden heb ik samen met een aantal deelnemers een boekenkast van steigerhout in elkaar gezet. Ook heb ik geholpen met het repareren van fietsen.

Wat vind je het leukste om met de deelnemers te doen?

Het leukste vind ik het om samen iets te maken, te bouwen of te repareren. Op deze manier kan ik de deelnemers vaardigheden leren die ze vervolgens ook kunnen gebruiken, bijvoorbeeld om samen een boekenkast te maken. Een ander voorbeeld is dat we een stuk omheining hebben aangelegd. Ik leer de deelnemers dan hoe ze een kram in een paal moeten slaan. Het geeft mij veel voldoening als je ziet dat het de eerste keer niet helemaal lukt, maar dat de deelnemer na een beetje hulp de volgende kram er wel zelf in kan slaan.

Hoe zie je de toekomst van Bij Tjoonk voor je?

Een tijdje geleden hebben we een brainstormsessie gehad samen met Jeroen en Marleen. Ik vind dat Bij Tjoonk op de goede weg is. Er moet voldoende te doen zijn voor alle deelnemers. Het hart van de ene deelnemer ligt bij het voeren van de beesten en de ander vindt het heel fijn om in de kwekerij te werken. Het is dus prettig dat er bij Bij Tjoonk meerdere activiteiten mogelijk zijn en dat de deelnemers meerdere activiteiten kunnen doen op één plek. Om het overzicht voor de deelnemers te bewaren hoeft Bij Tjoonk van mij niet veel grootschaliger te worden.

Heb jij een leuke anekdote van wat je hebt meegemaakt?

Er zijn veel leuke dingen die ik mee maak in mijn vrijwilligerswerk. Wat het eerste in mij opkomt is dat één van de deelnemers graag zijn rust pakt. De anderen zijn dan nog druk bezig terwijl deze deelnemer even gaat liggen om uit te rusten. Hij krijgt hier nog wel eens commentaar op en iedereen probeert hem weer op de been te krijgen. Het is leuk om te zien hoe de deelnemers op elkaar reageren en hoe ze met elkaar omgaan. Kleine plagerijtjes horen hier een beetje bij! Dit draagt bij aan het plezier van iedereen.

Zoek jij de ingrediënten voor een pannenkoek op onze boerderij bij elkaar?

Meesters en juffen, we nodigen jullie van harte uit op onze boerderij. Samen met onze deelnemers hebben we een leuk en educatief programma voor de leerlingen samengesteld. We vertellen er graag meer over.

Wist jij dat poep niet alleen maar vies is?

Wat eet een kalfje op een dag?

Hoe komt die mais in mijn salade?

Heb jij wel eens varken horen knorren?

Weet jij waar de wol van je muts vandaan komt?

Hoe groeit een aardappel?

Weten waar je voedsel vandaan komt en hier een realistisch beeld over vormen, daar dragen we graag aan bij. Bij Tjoonk is één van de gecertificeerde educatieboerderijen in Salland.

Kijk voor meer informatie op www.boerderijeducatiesalland.nl of neem contact met ons op.

Lenskracht verzorgde onder andere de dronefoto's in dit magazine.

Lenskracht maakt professionele video en fotografie content.

De wereld wordt steeds digitaler. Speel hier op in en maak een professionele bedrijfsfilm.

Je online presentatie is het visitekaartje van je bedrijf. Door middel van een bedrijfsvideo kun je jouw bedrijf op een goede manier presenteren aan de buitenwereld. Lenskracht gaat graag samen met je aan de slag om een indrukwekkende bedrijfsvideo te maken!

Wij bedenken concepten, produceren video's én verzorgen het gehele plaatje om je doelgroep te activeren. Middels video's en fotografie.

Instructiefilms, bedrijfsfilms, 'werken bij'-films, testimonials commercials en vacature verfilming. Maak kennis met Lenskracht, en ontdek de kracht van de lens! Beelden zeggen immers meer dan 1000 woorden.

Marthijn Brinks
info@lenskracht.nl
www.lenskracht.nl
06-22847208

Pricker Producties prikkelt en produceert met passie

Jouw verhaal moet de wereld in. Het product waar je trots op bent, verdient de aandacht én de respons van de mensen, bedrijven of instellingen waar jij je op richt. Pricker Producties ontwikkelt met flair en fijngevoeligheid een strategisch communicatieplan voor hetgeen jij teweeg wilt brengen. Een onderscheidend verhaal dat je op diverse manieren vertelt, met verschillende middelen en via diverse mediakanalen. Het verhaal dat een beweging tot stand brengt. Het verhaal dat prikkelt en aanzet tot actie.

Afke Pricker PR & Marketing
info@prickerproducties.nl
www.prickerproducties.nl/
06-83609122

Stefanie Zomer-de Winter, een gediplomeerd kok, is de vrouw achter DeWinterBakt en heeft de recepten voor Bij Tjoonks magazine verzorgd. Zij heeft sinds kort haar eigen onderneming in de wereld van het bakken en braden en doet niets liever dan eten bereiden voor andere mensen. Dus bent u op zoek naar een vrolijke en unieke taart, waar als het even kan niet al te veel suiker in zit, neem dan contact op met DeWinterBakt.

Stefanie Zomer-de Winter
info@dewinterbakt.nl
www.dewinterbakt.nl
06-54331894

Verkoopkraam

Mocht u in de buurt van het erf van Bij Tjoenk zijn, vergeet dan niet een kijkje te nemen in Bij Tjoonks verkoopkraam. Ieder seizoen vindt u hier andere producten. Van mooie bloemen en verse groente en fruit uit de kwekerij tot spelletjes en vogelhuisjes van hout. Het wisselende aanbod heeft één overeenkomst; de producten zijn allemaal gemaakt op het eigen bedrijf.

*Stagecoördinatoren van ZMLK-scholen over hun
werk en hun ervaringen met Bij Tjoonk*

GROEIEN DOOR VERTROUWEN

De combinatie van praktische werkervaring opdoen én kunnen leren maakt dat Bij Tjoonk een fijne plek is voor onze leerlingen om te groeien.

Dat vinden de stagecoördinatoren van drie scholen voor speciaal onderwijs uit de omgeving.

“De omgang met onze leerlingen is er warm en voor eenieder zijn afwisselende taken op maat binnen dit veelzijdige bedrijf.”

Tekst en foto's Afke Pricker

Het is een taak die veel inleving vergt en niet altijd eenvoudig is, maar enorm veel voldoening geeft. Stagecoördinatoren of trajectbegeleiders binnen een ZMLK-school werken ernaartoe om voor hun leerlingen met een verstandelijke beperking een passende plek in de maatschappij te vinden. Een plek waar ze gelukkig zijn, voelen dat zij van betekenis zijn en met zelfvertrouwen zinvol bezig kunnen zijn. In dit proces is het aan deze specialisten om uit te vinden waar de affiniteit ligt van de jongere; wat de praktische vaardigheden zijn, het leervermogen en de sociaal-emotionele ontwikkeling. Maatwerk dus. Alle leerlingen die op hun 20ste of eerder de school verlaten zijn verzekerd van zo'n plek. Bijvoorbeeld bij Bij Tjoonk.

Laurens Tepperik
Coördinator Arbeidstoelating
De Linde

Laurens Tepperik is nu ruim 5 jaar coördinator arbeidstoelating bij De Linde in Deventer. Een school die onderwijs biedt aan leerlingen met een verstandelijke beperking of een meervoudige beperking: leerlingen met een intensieve ondersteuningsbehoefte. Het VSO (voortgezet speciaal onderwijs) telt 90 leerlingen in de leeftijd van 12 t/m 20 jaar. Jaarlijks stroomt iets meer dan de helft van de schoolverlaters uit naar een vorm van (beschutte) arbeid, anderen vinden een plek binnen de dagbesteding.

Kennismaken met een werkomgeving

“Ons onderwijs is gericht op de toekomstige woon- en werkplek, actief burgerschap -zoals dat zo mooi heet- en op de vrijetijdsbesteding van de leerling in de samenleving”, legt Laurens uit. “De focus ligt daarbij op de redzaamheid en zelfstandigheid van het kind. Al op jonge leeftijd laten we onze leerlingen kennismaken met werken in de praktijk. Eerst door praktijklessen op school en dan volgen groepsstages buiten de schoolmuren. De leerlingen verzorgen dan bijvoorbeeld onder begeleiding de lunch bij een welzijnsorganisatie.

Ook werken we samen met een woonzorgcentrum. Daar kunnen leerlingen ervaring opdoen in huismeesterschap en schoonmaak. Als ze wat ouder zijn en we hun belangstelling en kwaliteiten al een beetje kunnen peilen, gaan we op zoek naar een gerichtere stage. Sinds een aantal jaren hebben we hiervoor een samenwerking op poten gezet met het praktijkonderwijs en het bedrijfsleven: MatchpoinD. Ja, met de D van Deventer! We bundelen met dit platform onze krachten om zo een goed inzicht te krijgen in het beschikbare aanbod van stage- en werkplekken.”

“Bij Tjoonk is creatief in het meedenken over kansen voor een leerling.”

Uitvinden wat er achter een droom schuilt

Wat Laurens het belangrijkste vindt bij het vinden van een passende plek voor een leerling, is om goed naar hem of haar te luisteren. “Soms heeft een leerling een droom die door zijn beperking niet verwezenlijkt kan worden. Dan moet je reëel zijn maar die droom ook niet aan diggelen gooien. De kunst is dan uit te vinden welke mogelijkheden er zijn binnen het kader van die droom. Als een kind politieagent wil worden, dan probeer ik uit te vinden waarom hij dat wil. Is het een uniform dat tot de verbeelding spreekt? Of is het dat het graag anderen helpt?”

Kopjes ophalen bij de kraamafdeling

Laurens noemt het voorbeeld van de jongen die op latere leeftijd op school kwam vanuit een internationale schakelklas. “Hij had een grote taalachterstand en vond het echt niet leuk op onze school. Of ik alsjeblieft zo snel mogelijk een baan voor hem kon regelen. Iets in een fabriek aan de lopende band, noemde hij. Als hij maar van school weg kon. Gaandeweg ik hem beter leerde kennen, zag ik dat hij een groot sociaal hart heeft. Na schooltijd liep hij nog vaak rond op school om de docenten te helpen. Gewoon, omdat hij wilde helpen. Bij de spoelkeuken van

het Deventer Ziekenhuis vond ik een stageplek voor hem. En de stage werd een baan. Soms gaat het niet om het daadwerkelijke werk maar om de omgeving en de mensen door wie zij omringd zijn. Hij vindt het prachtig om de kopjes op te halen op de kraamafdeling, ‘werkt in het ziekenhuis’ en ondervindt dat hij van waarde is voor de organisatie. Deze jongen is goed terechtgekomen en daar word ik erg gelukkig van.”

Bij Tjoonk: veel afwisseling in werkzaamheden met veilige kaders

Zo heeft Laurens ook een leerling een prachtige ervaring kunnen geven bij Bij Tjoonk. “Een jongen die erg veel ondersteuning nodig heeft en graag met dieren wilde werken. Ik ervaarde een zeer open houding bij de eigenaren en begeleiders Jeroen en Marleen Spikker. Waar andere zorginstellingen verlangden dat de jongen een begeleider mee zou nemen, werd hier bij Bij Tjoonk niet over gesproken. De zorg voor de jongen was vanzelfsprekend. Het bedrijf is kleinschalig en persoonlijk van opzet en ligt in een prachtige omgeving. Het biedt veel afwisseling in werkzaamheden, van het verzorgen van dieren tot timmerwerkzaamheden en tuinieren. Veel ‘dagbesteders’ hebben daar behoefte aan, zolang de kaders maar duidelijk zijn. Het is fijn dat Bij Tjoonk te allen tijde meedenkt in kansen en uitdagingen voor welke leerling dan ook.”

“Bij Tjoonk biedt veel afwisseling in werkzaamheden. Onze doelgroep heeft daar behoefte aan. Als de kaders maar duidelijk zijn.”

Annelies van Dulmen
Stagecoördinator
Daniël de Brouwerschool

Annelies van Dulmen is stagecoördinator bij de Daniël de Brouwerschool in Wilp. Als leerlingen 16 jaar of ouder zijn -en dat zijn er jaarlijks gemiddeld 95- komen ze bij Annelies en haar collega Han de Kroon in beeld. “Allemaal hebben ze een verstandelijke beperking met diverse profielen. Op cognitief gebied of met gedragsproblemen, maar er zijn ook leerlingen die naar het ROC kunnen en de entreeopleiding gaan doen,” legt Annelies uit. “Alle leerlingen die onze school verlaten kunnen we een passende arbeidsplek bieden binnen het vrije bedrijf of de dagbesteding.”

Maatwerk

In de 14 jaar dat Annelies jongeren begeleidt, heeft ze met haar collega een groot netwerk opgebouwd waar de school leerlingen kan plaatsen. En dat netwerk breidt nog steeds uit. Het vergt maatwerk om een leerling te koppelen aan een passende organisatie. “Tedere keer vind ik het een feestje als dat weer gelukt is”, zegt de bevlogen Annelies. “Ik krijg zoveel voldoening uit deze taak, ik heb een boeiend beroep.”

Door vertrouwen groeien

Met Bij Tjoonk heeft Annelies heel goede ervaringen. “Als ik er kom, ervaar ik altijd een rustige bedrijvigheid. Er hangt een gemoedelijke sfeer. De cliënten zijn vaak zelfstandig met hun taak bezig. Je ziet ze op een trekker rijden, ze scheppen poep in de stal, schilderen een muur of ze zijn aan het zagen of timmeren. Ze krijgen vertrouwen en daardoor groeien ze. Erg mooi om te zien.”

“Groot voordeel is dat Jeroen een onderwijsman is, hij kent de doelgroep als geen ander.”

Onderwijsman

Het is de combinatie van leren en werken die dit bedrijf onderscheidend maakt ondervond Annelies. “Daar zijn er niet veel van. Een paar oud-leerlingen van ons konden er na een stageplek blijven. Naast dierverzorging en werken op het land is er bijvoorbeeld ook ruimte om begeleiding te krijgen bij het leren lezen. Een groot voordeel is dat Jeroen een onderwijsman is. Op onze school werkte hij jarenlang met deze doelgroep. Hij is in staat zich in te leven in de jongeren en weet welke zorg ze nodig hebben, welke behoeften een rol spelen of hij toetst waar ze belangstelling voor hebben. De bouw van de potstal was bijvoorbeeld een geweldig initiatief. Hij, en zijn vrouw Marleen, bedachten dat hun cliënten hieraan goed zouden kunnen meehelpen. Enkelen, voor wie dit een meerwaarde was, behaalden er certificaten mee. Eén van onze oud-leerlingen kon hiermee zelfs doorstromen naar Bouwmensen, voor een opleiding op niveau 1. Geweldig! “

Bij de rode brievenbus rechtsaf

Vaak komt Annelies nog oud-leerlingen tegen als ze organisaties uit haar netwerk bezoekt. “Ze groeten me enthousiast en gaan dan verder met hun bezigheden. Dan zie ik dat het goed is. Twee jaar nadat onze leerlingen de school hebben verlaten, nemen we contact op met hun ouders om te informeren naar hun zoon of dochter. In de meeste gevallen bevindt onze oud-leerling zich nog steeds op dezelfde plek en is hij of zij gelukkig. Met sommige ouders heb je intensief samengewerkt en bewandelde je een ingewikkelde route. Dat blijft je bij. Net als die leerling die voor het eerst zelfstandig naar zijn stageplek fietste, verdwaalde, en zich mijn aanwijzing herinnerde: bij de rode brievenbus rechtsaf. Dat ontroert me nog iedere keer.”

“Naast dierverzorging en werken op het land is er ook ruimte om te leren lezen.”

*Franceline van Dijk
Coördinator Stage
Zonnehof/Hofplein*

Franceline van Dijk is coördinator stage en uitstroom op De Zonnehof/Hofplein. Een kleine streekschool voor speciaal onderwijs in Raalte met ongeveer 100 leerlingen waarvan de helft op het VSO. Het aantal 'uitstromers' wisselt per jaar.

Begeleiding naar een volgende levensstap

Franceline doet dit werk al 16 jaar en nog altijd bevlogen: "Ons type onderwijs en onze begeleiding zijn er onder meer op gericht dat leerlingen zelfvertrouwen ontwikkelen en zoveel mogelijk zelfredzaam kunnen zijn in de samenleving. We

bouwen mee aan hun kracht zelf beslissingen te kunnen nemen om zo een volwaardig en autonoom mogelijk bestaan te kunnen leiden."

Buiten de veilige muren van de school

Het helpen 'bouwen' aan een toekomst van een jongere is het boeiendste in haar werk vindt Franceline: "Het is een gevoelig proces. " van onze school is het veilig maar er komt een moment dat ze de school moeten verlaten. Dat vinden ouders eng, en leerlingen zelf ook. Het creëren van een nieuw startpunt voor de leerling, daarin kun je het

verschil maken. Je kunt een meerwaarde bieden als school. Daar kan ik emotioneel van worden.”

De meesten naar dagbesteding

Ons netwerk voor uitstroomplekken is vrij groot. Als streekschool bestrijken wij een brede regio rondom Raalte. We hebben te maken met 7 verschillende gemeenten. Een plek voor dagbesteding of arbeid moeten we vinden in de nabije omgeving van de woonplaats van de leerling. De meeste leerlingen van onze school stromen uit naar een dagbestedingsplek. Vroeger was dagbesteding therapeutisch en creatief van aard. Nu zie je dat er steeds meer werkelijk geproduceerd wordt en dat het gericht is op arbeid. Naast de organisaties voor dagbesteding hebben we contacten met bedrijven, particulieren en zorgboerderijen voor stages en uitstroomplekken. Vaak kom ik er nog oud-leerlingen tegen. Dan zie ik dat ze gelukkig zijn en zich verder ontwikkeld hebben. Ze roepen dan enthousiast: Hé Frans, wanneer is er weer een disco op school?”

“Eigenlijk zouden veel meer mensen eens een kijkje moeten nemen bij Bij Tjoonk, daar word je wijzer van.”

Hij begreep de grapjes niet

Franceline legt uit dat het voor bedrijven mooi is om iemand met een beperking in hun team op te nemen. “Deze mensen brengen iets mee. Bijvoorbeeld het besef dat je af en toe wat geduld moet opbrengen. Maar ook dat men ervaart dat niet iedereen in een hokje past. Als mensen die flexibiliteit hebben, kunnen ze dansen in zichzelf. Er is ook een andere kant van het verhaal. Ik had een oud-leerling die het geweldig vond machines te reviseren. Ik vond een bedrijf dat hem na een kennismakingsperiode zeer welkom en enthousiast in dienst nam. De jongen kwam echter na een tijdje wat bedremmeld bij me en voelde

zich ongelukkig. In de pauzes zat hij altijd alleen, hij begreep de grapjes van collega's niet en wist niet wat hij moest zeggen als zij vroegen naar zijn weekend. Heel jammer, het bedrijf had zich enorm ingezet, maar het werkte niet.”

“Het creëren van een nieuw startpunt, daarin kun je het verschil maken.”

Bij Tjoonk – ervaringen voor het leven

Bij Tjoonk bezocht zij voor het eerst enkele jaren geleden bij de opstart. Ze was direct gecharmeerd van de veelzijdigheid van het bedrijf. “Ik had een leerling voor wie heel goede begeleiding nodig was. Zo'n jongen die in de verkeerde setting kapot gaat en in de juiste sfeer opbloeit. Bij Tjoonk was daar geschikt voor. De leerling startte er met een stage en werkt er inmiddels 3 dagen in de week. Hij zit er helemaal op zijn plek. Dat is top. Hij draaide ook mee in het bouwen van de potstal en leerde daar veel van. Het mooie van Jeroen is dat hij zo'n project heel breed trekt en werkzaamheden bedenkt passend bij zijn cliënten.

Het zijn ervaringen voor hen die doortikken in de rest van hun leven. Dat vind ik bijzonder. Bij Tjoonk is een organisatie –en dat klinkt misschien heel suf- waar ‘normaal’ met onze jongeren wordt omgegaan. Waar lol wordt gemaakt en waar ze met groot respect en empathie worden benaderd. Iedereen kan er zijn wie hij is. Eigenlijk zouden veel meer mensen deze mooie plek eens moeten bezoeken. Het opent ogen en je wordt er wijzer van.”

Hele kip gegaard in hooi

4 personen

Ingrediënten

1 hele kip
4 el cajunkruiden
1 bol knoflook
1 citroen
400 gram hooi (uit de diervoederwinkel)
150 ml witte wijn
200 ml water
Optioneel: 100 gram kwark of yoghurt

Benodigdheden

Grote braadslee
Oven

Bereidingswijze

Leg het hooi in de braadslee en vul deze met het water en de wijn. Laat 2 uur staan, zodat het vocht in het hooi kan worden opgenomen.

Kruid de kip tot deze rondom bedekt is met cajunkruiden. Was de citroen en stop deze samen met de bol knoflook in de buik van de kip. Snijd zo nodig de citroen en/of knoflookbol door als deze niet in hun geheel in de buik van de kip passen. Zet de kip daarna weg in de koeling.

Warm de oven voor op 180 graden Celsius.

Na 2 uur zal het meeste vocht in het hooi zijn opgenomen. De bodem van de braadslee moet nog vochtig zijn, als dit niet het geval is, voeg dan wat extra water of wijn toe.

Leg de kip in de braadslee en zorg dat het hooi helemaal rondom de kip ligt. Wil je een krokante bovenzijde, laat deze dan vrij van hooi.

Braad de kip gedurende 1 uur en 30 minuten op 180 graden in de voorverwarmde oven.

Optie: haal de knoflookbol na het garen van de kip uit de buik, druk het vruchtvlees uit de bol en meng met de kwark of yoghurt. Zo heb je een heerlijk fris sausje bij je kip.

Gebakken coquilles met wortelpuree en in vanille en limoen gemarineerde tomatomaat

4 personen

Ingrediënten

Wortelpuree

500 gram winterwortel
80 gram roomboter
1 laurierblaadje
7,5 gram verse tijm
1 teen knoflook
peper en zout

In vanille en limoen gemarineerde tomatomaat

160 gram tomatomaat, Tasty Tom
1 vanillestok
1 dl olijfolie
1 limoen
peper en zout

Coquilles

8 coquilles
olijfolie

Bereidingswijze

Maak de winterwortel schoon en snijd in gelijke plakken. Snijd de knoflook fijn. Smelt de roomboter. Voeg de wortel, tijm, laurier en fijngesneden knoflook toe. Stoof de wortel samen met de kruiden gaar op een matig vuur. Verwijder de kruiden en blend de wortel tot een puree. Breng op smaak met peper en zout.

Bereid de schoongemaakte tomaat. Vermeng het merg van de vanillestok met de olijfolie. Snijd de tomaten doormidden.

Besprenkel de tomaat met vanilleolie, rasp van de limoen, peper en zout. Verwarm ze 8 minuten in een voorverwarmde oven van 170 graden.

Bak de coquilles snel om en om in een hete pan met olijfolie.

Leg de gebakken coquilles op de tomaat, verdeel de wortelpuree over het bord en sprenkel als laatst de overgebleven vanilleolie erover.

WOORDZOEKER BIJ TJONK

T	R	A	C	T	O	R	B	N	E	K	N	A	L	P
L	S	S	A	M	E	N	A	E	E	B	I	A	D	J
S	A	A	Z	A	G	E	N	R	J	M	C	N	I	O
V	C	T	I	T	J	O	N	E	O	H	E	R	B	N
B	R	H	S	S	O	P	I	L	E	D	E	O	N	G
O	K	I	A	T	U	M	N	N	I	K	U	E	L	N
E	O	N	J	A	O	O	K	E	E	W	K	K	E	B
R	N	Z	O	W	P	P	H	W	K	R	O	R	G	O
P	I	C	K	N	I	C	K	T	A	F	E	L	R	E
N	J	A	N	K	S	L	H	V	N	I	I	E	O	R
E	N	E	K	R	E	W	L	E	E	E	E	V	E	D
M	E	N	E	L	E	K	K	I	W	T	N	O	N	E
O	N	D	N	E	I	E	O	R	G	T	O	H	T	R
B	N	O	L	A	A	K	O	L	S	E	L	S	E	I
O	O	R	T	S	O	C	I	A	A	L	R	K	N	J

Oplossing

----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

BANNINK	LESLOKAAL
BLOEMEN	ONDERSCHEIDEND
BOER	ONTWIKKELEN
BOERDERIJ	PICKNICKTAFEL
BOMEN	PLANKEN
BOUW	POMPOEN
EIEREN	POTSTAL
ENTHOUSIAST	SAMEN
GROEIEN	SCHAAP
GROENTEN	SHOVEL
JONG	SOCIAAL
KIP	STRO
KOEIEN	TRACTOR
KONIJNEN	VARKEN
KWEKERIJ	VRIJWILLIGER
LACHEN	WERKEN
LEREN	ZAGEN